

De Zalige Karl Leisner (1915 - 1945)

*Jij arm Europa,
terug naar je Heer Jezus Christus.*

The Karl Leisner

Rondzendbrief Nummer 23, 28 februari 2026

Nederlandse afdeling van de 'Internationaler Karl-Leisner-Kreis' (IKLK)

1. Naar het Collegium Borromaeum in Münster

Op 5 mei 1934 reisde Karl naar Münster om theologie te gaan studeren. Hij was 19 jaar. Een week eerder leek het er nog op dat hij een jaar zou moeten wachten en hij had zich al aangemeld voor de "Freiwillige Arbeitsdienst". Alles ging dus snel, maar voor Karl was dit wat hij verlangde. Op 6 mei 1934 noteerde hij in zijn Dagboek: *"Een beetje onwennig kwam alles me nog voor. [...] Rustig en zeker heb ik van 21.50-06.00 uur geslapen. Met een sprong uit bed. [...]"* Kort daarna begonnen de colleges en het 'gewone' leven. Op 10 mei hadden de studenten een middag vrij en Karl ging met een medestudent naar Telgte toe met de trein. Terug was de trein te laat en moesten ze een stuk lopen. Van de colleges die hem interesseerden maakte hij lange verslagen. Opmerkelijk zijn de zeer uitvoerige aantekeningen over de 'Reformatie' en 'Contra-reformatie', 9 volle bladzijden. *"De titel 'Reformatie' is geen privaatrecht van de protestanten, want er was al een katholieke reformatie aan het einde van de middeleeuwen vóór het optreden van de zogenaamde reformatoren."* Ook Carolus Borromeus wordt genoemd als bisschop die midden tussen zijn volk stond.

Het is duidelijk dat Karl hier in zijn element was. Hij was leergierig, blij met de regelmaat, een goede kameraad, een scherpe beoordelaar van de docenten (*"Lebendig, stark!", "langweilig"* ..) en telkens weer onder de indruk van kardinaal Von Galen die regelmatig het seminarie bezocht. Tot eind mei 1939 was het Collegium Borromaeum zijn thuisbasis. In juni van dat jaar, hij is dan al diaken, moest hij aansterken in het Zwarte Woud. Op 9 november volgde zijn arrestatie.

2. Een indrukwekkende website over Dachau

www.selige-kzdachau.de opent de wereld van de geestelijken die naar Dachau gedeporteerd waren. Velen van hen zijn als martelaar gestorven. De naam van de website kan suggereren dat hier alleen de zalig- of heiligverklaarde martelaren te vinden zijn. Maar in werkelijkheid geeft deze site een overzicht van alle slachtoffers onder de leken, diakens, priesters, bisschoppen én protestante dominees.

De informatie over elk van hen is uitvoerig en goed gedocumenteerd. Na een "Kurzbiographie" volgen citaten, dan een uitvoerige biografie, liturgische teksten en literatuur. In het stuk over de heilige pater Titus Brandsma staan maar liefst 335 voetnoten.

Natuurlijk is er een pagina gewijd aan Karl Leisner, maar de langere biografie staat hier nog niet in. Deze site is vooral om van tijd tot tijd te bekijken en

stil te worden. Bijvoorbeeld over het geestelijk leven van de gevangenen, met een citaat van een overlevende als dit: *"Het beleven van het Misoffer en de sacramentele vereniging met Christus in de vroege morgen elke dag is het overvloedige Voedsel voor de weg door de harde, hongerige en met zware arbeid gevulde dag."*

Over Onze Lieve Vrouw van Dachau een volgende keer meer.

3. Karl Leisners favoriete heiligen (deel 4)

Na Maria, Jozef en Augustinus klinkt nu de naam Carolus Borromeus. Karl was naar hem genoemd. Op zijn 14de kreeg hij een biografie cadeau, waarschijnlijk L. Celier, *Der heilige Karl Borromaeus (1538-1584)*, Trier 1929. In zijn innerlijke strijd of hij wel trouw kan blijven aan een levenslang priesterleven, beveelt hij zich aan zijn naamspatroon aan (Dagboek 20 april 1938). Op het tweede prentje voor zijn 1^e heilige Mis, door priester en professor Paul Riedmatter getekend, staat de heilige afgebeeld met een Latijnse tekst, hier vertaald: *"Hij is het, die voor God grote heldendaden verricht heeft, en de hele aarde met zijn leer vervuld."*

Kardinaal Borromeus was een van de grote heiligen uit de tijd vlak na het Concilie van Trente. Als kardinaal van Milaan zorgde hij er voor dat de richtlijnen van het Concilie werden ingevoerd, zoals het oprichten van priesterseminaries. De kardinaal bezocht ook de afgelegen parochies en hield regelmatig synodale bijeenkomsten. Aan hem hebben we de biechtstoelen in de kerk te danken. Het was deze kardinaal die per se de heilige Lijkwade wilde vereren, die toen nog aan de andere kant van de Alpen in Chambery was. Om de verzwakte kardinaal (ook al was hij pas 40 jaar) tegemoet te komen, bracht men de relikwade over naar Turijn. Daar bad Borromeus meerdere malen onder tranen bij de grafdoek van de Heer. Het korte leven van Carolus Borromeus zou zo verfilmd kunnen worden en het valt te betreuren dat er geen recente Nederlandstalige biografie bestaat.

Ter info: Tweedaagse conferentie Missionaire Parochie, 12-13 maart, Veenendaal. Zie www.missionaireparochie.nl

De volgende rondzendbrief verschijnt op 12 augustus 2026.

Hartelijke groet,

Pastoor J.H. Smith - Contactpersoon voor IKLK Nederland
Steenschuur 19 – 2311 ES Leiden – 071 5130700

Voor Nederlandse publicaties www.karl-leisner.nl / karl.leisner.nl@gmail.com
Fin. ondersteuning (géén ANBI): NL33ABNA0541177613, J. Smith o.v.v. *Leisner*

Uw naam en e-mailadres worden enkel voor het verzenden van deze rondzendbrief gebruikt. Mocht u de digitale Rondzendbrief niet meer willen ontvangen, stuurt u dan een mail terug.
U kunt de Rondzendbrief natuurlijk ook doormailen aan anderen en hun vragen ons hun e-mailadres te geven. Dan kunnen we diegene een volgende keer de Rondzendbrief direct mailen.